

ВІДГУК

офіційного опонента – доктора юридичних наук, професора Журавля Ярослава Володимировича на дисертацію Лорткіпанідзе Гіоргі на тему: «Адміністративні інструменти у сфері забезпечення національної безпеки», подану на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право

Актуальність теми дисертаційного дослідження

Агресія росії проти України свідчить про те, що діючі міжнародні гарантії та міжнародна дипломатія не здатні забезпечити ефективний захист від зовнішніх загроз, а відтак постала необхідність в розробці та впровадженні нових заходів, які могли б вдосконалити зокрема й адміністративно-правові інструменти у сфері забезпечення національної безпеки. Перш за все, необхідні внесення змін до міжнародного права, які б посилили його ефективність у запобіганні та протидії різного роду агресії. Зокрема, необхідно вдосконалити механізми міжнародного миротворчого та правоохоронного співробітництва, поряд з цим посилити відповідальність за порушення міжнародного права.

Як показала практика, необхідно підвищувати ефективність міжнародної дипломатії у запобіганні та протидії агресії, зокрема, необхідно посилити роль Організації Об'єднаних Націй, а також створити нові механізми міжнародної дипломатії, які б були більш ефективними у вирішенні конфліктів. Належним чином вдосконалення адміністративно-правових інструментів у сфері забезпечення національної безпеки дало б змогу організації спільної роботи міжнародних партнерів для розширення санкцій проти росії, які мали б ефективний вплив на економіку та політичні процеси в країні, узгоджених дій та тиску з боку міжнародної спільноти, які могли б створити умови для зупинки агресії та відновлення міжнародного порядку. Укладення стратегічних партнерств із європейськими країнами та спільні зусилля для забезпечення безпеки в регіоні, утворення міжнародних коаліцій для підтримки України та виступу проти агресії, збільшення інформаційної взаємодії для висвітлення агресивних дій росії – всі ці заходи

дали б змогу підвищити ефективність міжнародних гарантій та міжнародної дипломатії та зробити їх більш здатними забезпечити захист від зовнішніх загроз.

Вищезазначене підкреслює наукову значимість дисертаційної роботи Лорткіпанідзе Гіоргі на тему: «Адміністративні інструменти у сфері забезпечення національної безпеки».

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, які сформульовані у дисертації, їх достовірність, новизна

Достовірність та теоретичні обґрунтованість наукових положень висновків та рекомендацій, які сформульовані в дисертаційному дослідженні забезпечена в першу чергу достатнім обсягом теоретичного та практичного матеріалу, що був опрацьований дисертантом під час підготовки та написання дисертаційного дослідження.

В роботі системно та інтегровано використовувалася сукупність методів наукового пізнання. Метод діалектики дозволив сформувати сутність національної безпеки як об'єкта адміністративно-правового дослідження та визначити поняття адміністративних інструментів у сфері забезпечення національної безпеки. Метод класифікації застосовано при розкритті видів адміністративних інструментів у сфері забезпечення національної безпеки. Структурно-функціональний метод застосовано при визначенні системи суб'єктів реалізації адміністративних інструментів у сфері забезпечення національної безпеки. Метод системного аналізу дозволив розкрити нормативно-правові акти, які визначають види адміністративних інструментів забезпечення національної безпеки та місце серед них адміністративного законодавства. Логічний метод дав можливість визначити окремі процедури застосування адміністративних інструментів у сфері забезпечення національної безпеки. Методи аналізу та синтезу дозволили виокремити особливості процедур застосування адміністративних інструментів у сфері забезпечення національної безпеки. В абсолютній більшості підрозділів використано формально-юридичний метод.

Порівняльно-правовий метод став в нагоді при здійсненні характеристики інституту адміністративних інструментів забезпечення національної безпеки в країнах Європейського Союзу. Метод теоретико-правового прогнозування та правотворчості використано щодо формування шляхів удосконалення адміністративно-правового забезпечення застосування адміністративних інструментів у сфері національної безпеки України. Метод соціологічного опитування дозволив здійснити авторське опитування з питань забезпечення національної безпеки України.

Обґрунтованість висновків та рекомендацій дисертаційного дослідження підтверджується практичним значенням одержаних результатів, які використовуються та можуть бути використані в: – науково-дослідній сфері – щодо подальшого вивчення питань забезпечення національної безпеки як об'єкта дослідження; – правотворчій сфері – для вдосконалення законодавства у сфері забезпечення застосування національної безпеки України; – правозастосовній сфері – для покращення діяльності системи суб'єктів реалізації адміністративних інструментів у сфері забезпечення національної безпеки – освітньому процесі – під час викладання та формування навчальних посібників з дисципліни «Актуальні проблеми теорії адміністративного права».

Мета дисертаційної роботи полягає в тому, щоб на основі комплексного аналізу теорії права, нормативних та методологічних основ розкрити адміністративні інструменти у сфері забезпечення національної безпеки та сформулювати шляхи удосконалення адміністративно-правового забезпечення застосування адміністративних інструментів як елементів системи управління національною безпекою України. Вірно визначена мета та завдання дослідження, а також логічно викладений матеріал є необхідною запорукою надійності та теоретичної обґрунтованості наукових положень висновків та рекомендацій, які сформулював автор. Структура дисертаційної роботи дозволяє авторові повністю охопити предмет свого дослідження.

Наукова новизна отриманих результатів полягає новітньому аналізі адміністративних інструментів у сфері забезпечення національної безпеки, в результаті якого сформовано шляхи удосконалення адміністративно-правового забезпечення застосування адміністративних інструментів як елементів системи управління національною безпекою України. В результаті проведення якого сформовано низку новітніх висновків, рекомендацій та пропозицій в контексті сучасних викликів та загроз національній безпеці України.

Автором уперше сформовано можливості адаптації засад загальноєвропейської моделі безпекового управління до української правової системи шляхом створення спільної політики безпеки та оборони, постійного оновлення стратегії безпекової політики, розширення співпраці, розбудови можливостей кіберзахисту, використання штучного інтелекту та гібридного інструментарію для комплексного політичного кризового реагування на загрози безпеки та миру.

Удосконалено наукове розуміння природи адміністративних договорів у сфері забезпечення національної безпеки України, які є правовими інструментами, що виконують декілька функцій, включаючи структурно-організаційну, узгодження інтересів, стимулювання співпраці, демократизації управління, інформаційну та нормотворчу, що допомагає ефективно вирішувати питання захисту національної безпеки та підтримувати національну безпеку України, забезпечуючи одночасно дотримання законодавства та компетенцій відповідних державних органів.

Дисертантом сформовано уявлення про унікальне та комплексне значення актів, які встановлюють стратегічні напрямки розвитку системи забезпечення національної безпеки України, що полягає в їхньому спрямуванні на визначення, планування та реалізацію конкретних заходів для забезпечення безпеки та обороноздатності країни, які взаємоінтегровано визначають пріоритети, цілі та завдання для забезпечення національної безпеки України в різних сферах, створюючи комплексний підхід до сучасних

викликів та загроз, надаючи важливу стратегічну орієнтацію, та визначаючи конкретні заходи та механізми для досягнення визначених цілей.

У роботі виявляється наукова новизна, оскільки вона розглядає низку недосліджених аспектів в адміністративній науці, розв'язання яких сприятиме більш ефективному управлінню національною безпекою в Україні. Висновки дисертації є цілісними, логічними та належним чином обгрунтованими.

Загалом, у дисертації на основі комплексного аналізу теорії права, нормативних та методологічних основ, розкрито адміністративні інструменти у сфері забезпечення національної безпеки та сформовано шляхи удосконалення адміністративно-правового забезпечення застосування адміністративних інструментів як елементів системи управління національною безпекою України.

Висновки дисертації відповідають меті за завданням дослідження та містять важливі теоретичні положення щодо вдосконалення адміністративного забезпечення національної безпеки в Україні.

Повнота викладення наукових результатів в опублікованих працях здобувача

Підсумки розроблення проблеми загалом, її аспектів, сформульовані узагальнення та висновки оприлюднено на науково-практичних конференціях: «Виклики сучасності та наукові підходи до їх вирішення» (м. Київ, 12–13 серпня 2020 р.), «Науково-практичні засади розвитку наукової думки на сучасному етапі державотворення» (м. Київ, 22–23 вересня 2021 р.), «Перспективні напрямки розвитку юридичної науки у 21-му сторіччі» (м. Київ, 14–15 червня 2022 р.).

Основні положення та результати дисертації висвітлено 10 наукових статтях, з яких 1 стаття – в періодичному науковому виданні іншої держави (Республіка Польща), 6 статей – у фахових періодичних виданнях України.

Перелік наукових праць, що опубліковані здобувачем та аналіз їх змісту свідчить про те, що наукові результати, висновки та рекомендації дисертаційного дослідження достатньо повно викладені у вітчизняних та

зарубіжних наукових фахових виданнях, пройшли апробацію у науково-практичних конференціях і матеріалах круглого столу.

Дискусійні положення дисертаційної роботи

За результатами розгляду дисертаційної роботи, окремо важливо, щоб автор звернув увагу на наступні питання для обговорення:

1. В обґрунтуванні вибору теми дослідження не вказано про результати авторського соціологічного опитування з питань забезпечення національної безпеки України.

2. Результати дослідження необхідно було впровадити у законотворчу діяльність, що значно підвищило б практичне значення роботи.

3. Окремий підрозділ роботи необхідно було б присвятити історичним аспектам реалізації системи адміністративних інструментів у сфері забезпечення національної безпеки в Україні, що дозволило б проаналізувати тенденції формування цієї системи.

4. Нелогічним видається формування та аналіз системи суб'єктів реалізації адміністративних інструментів у сфері забезпечення національної безпеки (підрозділ 1.3) в теоретичному розділі 1.

5. Незрозуміло, в якому напрямку, на погляд здобувача, слід розвивати сучасну міжнародну співпрацю щодо розвитку адміністративних інструментів забезпечення національної безпеки.

6. Недостатньо обґрунтованою є позиція автора щодо визначення одним із напрямків вдосконалення забезпечення національної безпеки саме розвиток національної космічної програми.

Зазначені зауваження та рекомендації переважно відносяться до питань для обговорення, і тому вони не суттєво впливають на загальну позитивну оцінку роботи.

Загальні висновки

Дисертаційна робота Лорткіпанідзе Гіоргі на тему: «Адміністративні інструменти у сфері забезпечення національної безпеки» виконана на високому науковому рівні, є завершеним самостійним дослідженням,

характеризується єдністю змісту і свідчить про особистий внесок здобувача в науку.

Висновки та рекомендації, що отримані під час дослідження мають важливе практичне та теоретичне значення для оптимізації та підвищення ефективності забезпечення національної безпеки України та для розвитку адміністративно-правової науки.

Отже, дисертація Лорткіпанідзе Гіоргі на тему: «Адміністративні інструменти у сфері забезпечення національної безпеки», що подана на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук зі спеціалізації 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право, є завершеним оригінальним дослідженням, що в повній мірі відповідає вимогам постанови Кабінету Міністрів України «Про порядок присудження наукових ступенів» від 24 липня 2013 року № 567, а її автор – Лорткіпанідзе Гіоргі заслуговує на присудження ступеня кандидата юридичних наук зі спеціалізації 12.00.07.

Офіційний опонент –

доктор юридичних наук, професор,

декан юридичного факультету Академії праці,

соціальних відносин і туризму

Я. В. Журавель

Ін. в. о. ректора
Морозу І. С.